

CIDDC

RAPORT ANUAL 2023

2023

Raport anual

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) este o organizație nonguvernamentală ce activează în Republica Moldova de peste 25 de ani. Informăm și instruiem ADULȚII să înțeleagă ce nevoi are copilul și ce responsabilități au ei în legătură cu realizarea acestora în familie, la școală sau în alt mediu. Susținem COPIII să-și facă vocea auzită și să influențeze deciziile autorităților. Oferim suport AUTORITĂȚILOR să consulte opinia copilului și să ia decizii în interesul lui.



Viziune

O societate cu mai multă grijă,
înțelegere și respect pentru ființa
umană.



Misiune

Inspirăm adulții să asculte vocea
fiecărui copil și colaborăm cu copiii,
familiile, autoritățile, serviciile publice
și societatea civilă pentru a elabora
și aplica soluții bazate pe drepturile
copilului.



Valori

Respect pentru diversitate –

avem grijă unii de alții;

Cooperare – acționăm împreună pentru drepturile omului;

Inovare – împărtășim ceea ce învățăm și ne inspiră.



CIDDC contribuie la apărarea și promovarea drepturilor copilului, în special, prin:

- Fortificarea sistemelor, structurilor și mecanismelor pentru a transpune drepturile în realitate;
- Consolidarea capacităților titularilor de drepturi de a-și cere drepturile și ale titularilor de obligații de a-și îndeplini responsabilitățile;
- Integrarea aplicării principiilor generale ale CDC.

Programe

- Participarea copilului
- Protecția copilului
- Educație pentru Drepturile Omului

Echipa CIDDC

Arina ZÎCU - Directoare executivă

Iosif MOLDOVANU - Expert în drepturile copilului

Smiljana FRICK - Expertă în drepturile copilului

Irina GUȘAN - Directoare de programe

Iulia DROZDOV - Coordonatoare Program protecția copilului

Rodica CAIMAC - Coordonatoare Program participarea copilului

Olesea COTIUJANU - Coordonatoare Program educație pentru drepturile omului

Adriana PASAT - Coordonatoare de proiecte

Tatiana STIHARI - Coordonatoare de proiect

Elvira DRANGOI - Coordonatoare Platforma Copiilor

Inesa PAPUCCIU - Asistentă de proiecte, designer grafic

Tatiana CORCEBAȘ-ONICA - Specialistă în comunicare și relații publice

Mihai GROSU - Administrator IT

Ion ROTARU - Contabil

Sergiu GABUREAC - Șofer

Organizații

FINANȚATORI



Eriks Development Partner



Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA)



Consiliului Europei



Diakonie Katastrophenhilfe (DKH)



Ville de Genève



Child Rights Connect



Fundația Guido Feger din Liechtenstein



Salvați Copiii România



MSD



MSD for Mothers



Solidarités International



World Vision International



Soroptimist International, Union of Norway

ORGANIZAȚII ȘI INSTITUȚII PARTENERE



Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (MEC)



Oficiul Avocatului Poporului, Ombudsmanul Copilului



Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”



Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF)



Asociația „Sănătate pentru Tineri” (Neovita)



Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)



Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP)



Centrul de Tineret din or. Strășeni

OLSDÎ din raioanele Briceni, Ocnîța, Edineț, Soroca, Sîngerei, Fălești, Drochia, Strășeni, Criuleni, Orhei, Căușeni, Anenii Noi, Ștefan Vodă, Cimișlia, Cahul, Bălți, Glodeni, Florești, Telenești, Basarabeasca, UTA Găgăuzia și din mun. Chișinău

Centrul de Creație și Agrement din or. Fălești

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor din or. Strășeni

Vocea copiilor

” Grupul de inițiativă CADO este comunitatea în care mă simt liberă și împuternicită, ceea ce este extraordinar de important pentru mine. Datorită grupului CADO am realizat că drepturile nu pot fi luate sau date. Toate atelierele la care am participat au contribuit la dezvoltarea mea personală și, respectiv, la dezvoltarea societății, pentru că, de acum nu mai neglijez cazurile de încălcare a drepturilor copiilor, ci informez, acționez și raportez.

Membră a grupului de inițiativă CADO

” Noi, copiii care au devenit copii apărători ai drepturilor omului, reprezentăm o sursă de inspirație și schimbare pozitivă în lume. Activitățile noastre nu numai că subliniază importanța drepturilor fundamentale, dar și îndeamnă la o societate mai justă și mai incluzivă. Prin angajamentul nostru și vocea noastră puternică, noi demonstrăm că vârsta nu este un obstacol în calea activismului și că schimbarea poate fi inițiată de oricine, indiferent de vârstă. Este esențial să recunoaștem și să sprijinim eforturile noastre, oferindu-ne resurse și platforme pentru a ne face cunoscut mesajul și pentru a contribui la construirea unui viitor mai luminos pentru toți.

Membru al grupului de inițiativă CADO

” A fost un proces de învățare continuă, un proces de cunoaștere de sine prin celălalt, care are aceeași chemare și aceeași nevoie de a-și cunoaște și înțelege propriile drepturi, de a stabili limitele proprii. Platforma Copiilor s-a dovedit a fi un cadru educațional esențial, unde am avut oportunitatea să aprofundez conceptele de educație sexuală și aspectele ei, modul în care o face școala și ce poate face diferit. Această experiență m-a ajutat să conștientizez numeroase aspecte care anterior mi-au fost neelucidate din cauza lipsei de pregătire adecvată a instituțiilor educaționale din Republica Moldova. În prezent, rămân în așteptarea unei decizii instituționale care să abordeze aceste lacune în cadrul educațional formal.

Membru al Platformei Copiilor

” Activitatea Platformei Copiilor, pentru mine, a reprezentat un proces integru, dificil, dar frumos, prin care am cercetat, analizat și ascultat părerile copiilor și am analizat într-un mod profund cum este abordată educația sexuală comprehensivă în școli și, în mod special, intimitatea emoțională. Acest proces complex ne-a dezvoltat ca personalități individuale și ne-a consolidat ca echipă. Ceea ce a fost foarte important pentru mine și m-a bucurat nespus e că noi, Platforma Copiilor, un grup de copii și tineri, am reușit să reprezentăm, să apărăm drepturile și interesele copiilor, care se confruntă cu diferite probleme zi de zi, asigurând, astfel, securitatea și promovând solidaritatea, integritatea și unitatea între copii!

Membră a Platformei Copiilor

PROGRAME

Protecția copilului



În 2023, CIDDC a contribuit la:

Consolidarea capacităților a **7874** (7380 de femei, 494 de bărbați) de **cadre didactice și manageriale de la toate nivelurile (preșcolar, primar și secundar)** și anume:

- **3441** (3382F, 59M) de **cadre didactice și manageriale** din raioanele Bălți, Telenești, Florești, Strășeni, Glodeni, Călărași, Căușeni, Basarabeasca, UTA Găgăuzia, Fălești, Soroca, Hîncești, Edineț, Ocnîța, Briceni, Florești și din s. Mingir au beneficiat de suport psiho-emoțional și și-au îmbunătățit capacitățile de a susține incluziunea copiilor, inclusiv a copiilor refugiați din Ucraina;
 - **2033** (1962F, 71M) de **cadre didactice** din raioanele Basarabeasca, UTA Găgăuzia, Anenii Noi, Ștefan Vodă, Călărași, Fălești, Hîncești, Căușeni, Cahul, Bălți, Glodeni, Telenești, Florești și coordonatori și psihologi din instituțiile de învățământ profesional tehnic (ÎPT) și-au consolidat, în cadrul atelierelor de formare și a două școli de vară, capacitățile de a preveni și interveni în cazurile de bullying în instituțiile de învățământ;
 - **1507** (1503F, 4M) **cadre didactice** din raioanele Călărași, Fălești și Hîncești și-au consolidat capacitățile de a proiecta și organiza sesiuni tematice de parenting;
 - **310** (297F, 13M) **cadre didactice și de conducere** din Anenii Noi, Ștefan Vodă, Soroca, Edineț, Ocnîța și Briceni au explorat cum să acționeze holistic la schimbările și situațiile dificile din sistem și să-și asume responsabilitatea pentru munca echipei și impactul final asupra tuturor în cadrul atelierelor de leadership sistemic;
 - **545** (533F, 12M) de **cadre didactice** din raioanele Soroca, Edineț, Ocnîța și Briceni au explorat și și-au analizat scenariile de viață și interacțiunile sociale cu scopul de modificare a stărilor dominante ale Eu-lui, respectiv cu scopul asumării rolului de adult și de profesionist, în cadrul atelierelor de analiză tranzacțională;
 - **63** (60F, 3M) de **specialiste și specialiști din domeniul educației** și-au dezvoltat capacitățile de comunicare în contextul a două școli de vară „Comunicare asertivă și rezolvarea conflictelor”;
 - **567** (546F, 21M) de **cadre didactice** din Anenii Noi și Ștefan Vodă și-au dezvoltat abilitățile de a cunoaște copilul ca individualitate și a adapta programele de formare la nevoile copilului, în cadrul programului „Educația centrată pe copil”;
- **70** (68F, 2M) de **studente, studenți și masterande, masteranzi** ale, ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” și cadre didactice din învățământul educațional timpuriu (IET) au participat la masa rotundă cu titularii de obligații despre stresul și anxietatea la copiii din IET;
 - **682** (675F, 7M) de **diriginte, diriginți, profesoare, profesori de dezvoltare personală și profesoare, profesori de biologie** și-au consolidat capacitățile de a aborda subiecte de prevenire a sarcinii în adolescență cu elevele și elevii din clasele VIII-XII.

Dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine a copiilor refugiați din Ucraina și a părinților/îngrijitorilor lor; Prin intermediul sesiunilor de consiliere psihologică individuală, 64 de fete, 37 de băieți și 14 părinți/îngrijitori au fost susținuți să stabilească relații pozitive, să-și dezvolte capacitățile de comunicare, să învețe să-și gestioneze emoțiile etc.

Integrarea socială și profesională a 7 tineri (3 fete, 4 băieți, inclusiv 1 tânăr refugiat) din grupuri social vulnerabile care au participat la activități de autocunoaștere, de dezvoltare a abilităților de comunicare asertivă, luare de decizii etc. și au beneficiat de suport financiar pentru continuarea studiilor profesionale.

Livrarea de materiale didactice și de birotică în 30 de instituții din raioanele Orhei, Bălți, Cahul, Criuleni, Căușeni, Basarabeasca, UTA Găgăuzia.

Resurse elaborate și publicate:

- [Clubul taților. Ghid de bune practici în facilitarea unui mediu de încredere pentru băieți și bărbați;](#)
- Trei animații video utilizate în programul de formare privind prevenirea sarcinii în adolescență:
[Consimtământul;](#)
[Miturile despre contracepție;](#)
[Contracepția.](#)



” Fiecare copil este o personalitate care necesită să fie auzită, susținută și îndrumată pe calea autocunoașterii și dezvoltării personale.

Cadru managerial, femeie

” Cadrul didactic are un rol decisiv în intervenirea imediată în soluționarea cazurilor de bullying.

Cadru didactic ciclul gimnazial, femeie

” Copiii învață prin observație și imitație, așa că modul în care te porți și cum tratezi diversitatea culturală va avea un impact puternic asupra modului în care aceștia își formează propriile lor atitudini și comportamente.

Cadru managerial, femeie

” Nu este suficient să-i oferi copilului dreptul de a fi ascultat, este important să iei în considerare ceea ce spune.

Cadru didactic în IET, femeie

” Politicile de prevenire a violenței față de copii și adolescenți în instituțiile de învățământ din Republica Moldova au teme de funcționare. Prevederile metodologiei (Metodologia cu privire la prevenire și combaterea bullyingului) sunt viabile și funcționale. Totuși, există o necesitate de formare permanentă a tuturor cadrelor didactice, în scopul utilizării eficiente a politicilor educaționale.

Cadru didactic ciclul primar, femeie

” M-am simțit încrezător, responsabil, calm, deoarece aici am învățat să spun ceea ce cred.

Tată, participant al Clubului Tașilor

” Am simțit admirație, bucurie, încredere, surpriză și acceptare. Clubul acesta a venit ca o surpriză pentru mine. Nu știu dacă au mai fost pe la noi așa fel de activități.

Adolescent, participant al Clubului Băieților

” Când am început să predau disciplina educație pentru societate, m-am speriat, dar o dată cu formările la care am fost, puțin m-am relaxat. Acum și mai relaxată sunt, pentru că avem formări psihologice, pentru că mă ajută să înțeleg starea copiilor și a mea. De aici lecțiile parcă curg și sunt inspirată să fac tot mai mult și mai mult.

Profesoară de Educație pentru societate, femeie



Participarea copilului

În efortul său de a avansa respectarea drepturilor copiilor apărători ai drepturilor omului în Moldova, de a-i împuternici și proteja, CIDDC a oferit suport pentru:

Trei grupuri de copii apărători ai drepturilor omului (Platforma Copiilor, Inițiativa CADO și Consiliul Consultativ al Copiilor pe lângă Ombudsmanul Copilului):

- **10 copii** (4 băieți, 6 fete), cu vârsta între 13-17 ani, unii dintre ei fiind din Ucraina, din zona transnistreană, reprezentanți ai comunității LGBTQI+, au împărtășit și analizat experiențele și dificultățile lor în calitate de copii apărători ai drepturilor omului. În cadrul unei mese rotunde au analizat cum pot participa copiii în elaborarea legilor cu reprezentanți ai Oficiului Avocatului Poporului pentru drepturile copilului, 3 deputați/e, reprezentanți ai ONG-urilor naționale și internaționale, reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, UNICEF;
- **9 copii și tineri** apărători ai drepturilor omului au împărtășit experiența lor și au oferit recomandări privind situația CADO în cadrul unei consultări inițiate de către Raportarea Specială privind Apărării Drepturilor Omului, ca parte a raportului ei pentru Consiliul ONU privind Drepturile Omului;
- **80 de copii** (53 de fete, 27 de băieți), dintre care 4 fete refugiate din Ucraina și 8 copii (5 fete și 3 băieți) din școlile cu predare în limba română din regiunea transnistreană, au reflectat asupra rolului autorităților, al avocatului poporului pentru drepturile copilului și rolul copiilor în prevenirea, identificarea, raportarea și soluționarea cazurilor de încălcare a drepturilor copiilor, în cadrul unui eveniment organizat de Oficiului Avocatului Poporului dedicat celor 7 ani de activitate a Ombudsmanului pentru drepturile copilului;

- **22 de copii** (14 fete, 8 băieți), reprezentanți ai grupului de inițiativă „Copiii apărători ai drepturilor omului” (CADO), Platformei Copiilor și Consiliului Consultativ al Copiilor de pe lângă Avocatul Poporului pentru Drepturile Copiilor au împărtășit, în cadrul Forumului Național al Drepturilor Copiilor, constatări și recomandări privind **participarea copiilor în elaborarea unei legi, rolul școlii și familiei în educația sexuală, în special intimitatea emoțională, și privind comunicarea dintre profesori și elevi;**
- **17 copii** (9 băieți și 8 fete), dintre care 1 băiat din regiunea transnistreană, 2 băieți din zona de securitate, 2 fete refugiate din Ucraina, membri/e ai/ ale Consiliului Consultativ al Copiilor, Platformei Copiilor, Grupului de inițiativă CADO au vorbit, în cadrul unei consultări realizate de Înaltul Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, despre modul în care sunt abordate drepturile omului, Declarația ONU privind Drepturile Omului în societatea noastră, în special la școală;
- **113 copii** (32 de băieți și 81 de fete), membri/ membe ai/ale CE, au fost susținute/ți să înțeleagă mai bine rolul lor de reprezentare a opiniei elevilor și elevilor și de participare în guvernarea democratică a școlii.
- **Oficiul Avocatului Poporului, profesioniști din domeniul educației, părinți:**
Oficiul Avocatului Poporului a fost susținut să constituie și să ghideze activitatea noului mandat al Consiliului Consultativ al Copiilor de pe lângă Avocatul Poporului pentru drepturile copilului;
- **1184 (8M, 1176F) de cadre didactice din învățământul educațional timpuriu** (IET), ciclul primar și ciclul secundar au participat la 9 ateliere de formare, în cadrul cărora și-au dezvoltat capacitățile de a crea oportunități în care copiii să-și exprime opinia și să participe la luarea deciziilor în viața de zi cu zi la școală și/sau la grădiniță;

- **374** (22M, 352F) **de cadre didactice și manageriale de la toate nivelurile** (preșcolar, primar și secundar) își înțeleg mai bine rolul pe care îl au în guvernarea democratică a școlii și pot crea mai multe oportunități de participare a tuturor membrilor comunității școlare la procesul de luare a deciziilor;

- **46 de părinți și îngrijitori** au o înțelegere mai bună a rolului Consiliului reprezentativ al părinților în procesul de guvernare democratică a școlii și promovează interesele copiilor în acest proces.

De asemenea, **doi copii apărători ai drepturilor omului (CADO)** au fost susținuți să prezinte situația CADO din Republica Moldova la următoarele evenimente internaționale:

- A 40-a aniversare a Child Rights Connect, un CADO a împărtășit care sunt mecanismele de protecție ale adulților ADO, la care pot apela CADO. Totodată, a împărtășit experiența Moldovei de a proteja și împuternici CADO.

- Pe tot parcursul mandatului Raportarea Specială privind situația Apărătorilor Drepturilor Omului și-a propus să consulte permanent copiii și tinerii ADO. În acest sens, 40 de copii și tineri ADO, dintre care 1 copil din Moldova, au stabilit acțiunile RS ADO care vor spori recunoașterea, împuternicirea și protecția copiilor și tinerilor ADO. Aceste tematici au fost și pe agenda Conferinței de la Viena, cu ocazia a 25 ani de la adoptarea Declarației privind Apărării Drepturilor Omului.

- Un copil a abordat problemele din educație, în special despre cum are loc educația sexuală în școală în Republica Moldova, în cadrul Conferinței de la Geneva dedicată celei de-a 25-a aniversări de la adoptarea primului mandat al Raportorului Special privind Dreptul la Educație.

- Un copil a prezentat importanța integrării perspectivei copiilor la toate instituțiile și nivelurile, la Conferința de la Geneva cu ocazia a 75 de ani de la adoptarea Declarației Universale privind Drepturile Omului.



Educație pentru drepturile omului

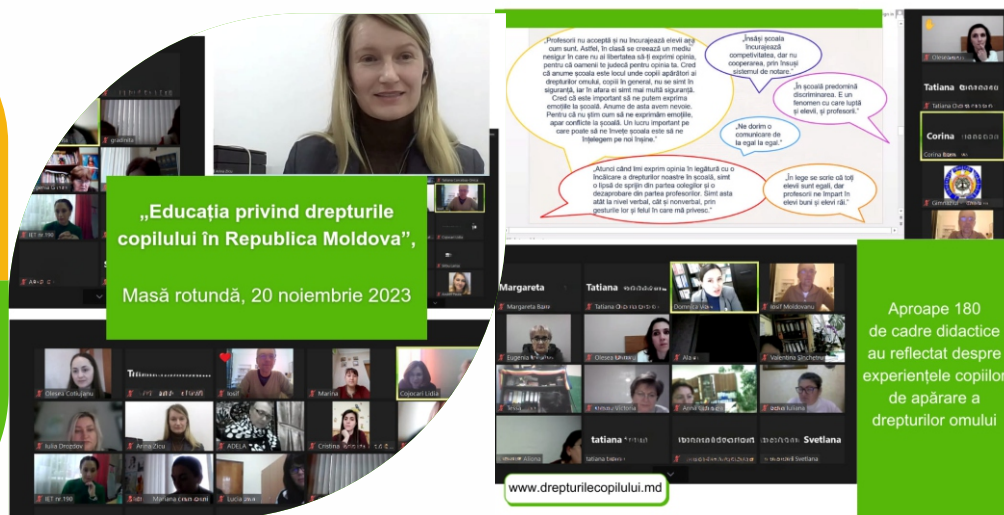
În 2023, CIDDC a contribuit la:

Consolidarea capacităților a **2573** (2368 de femei și 205 bărbați) de **cadre didactice și manageriale de la toate nivelurile (preșcolar, primar și secundar) și 1165 de elevi și elevi** (888 de fete, 277 de băieți).

În cadrul programului Educație pentru drepturile omului, CIDDC a realizat următoarele:

- **215** (200 de femei, 15 bărbați) **cadre didactice de Educație pentru societate, psihologi și reprezentanți ai Organelor Locale de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ)** au participat în cadrul Forumului Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului, în urma căruia înțeleg mai bine cine sunt copiii apărători ai drepturilor omului (CADO) și care este rolul lor în protejarea și împunerea CADO la diferite niveluri.
- **35** (33 de femei, 2 bărbați) **de cadre didactice, manageriale și psihologi de la toate treptele de școlaritate** au participat în cadrul școlii de vară Rolul cadrelor didactice în Dezvoltarea Competențelor CADO, unde și-au îmbogățit cunoștințele privind practicile educaționale de susținere a Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului.

- **2188** (2005 femei, 183 de bărbați) **de cadre didactice de Educație pentru societate** și-au îmbogățit cunoștințele și îmbunătățit abilitățile de a le dezvolta elevelor, elevilor capacitatea de a gândi critic, de a identifica propaganda, manipularea și dezinformarea.
- **170** (163 de femei, 7 bărbați) **de cadre didactice de la toate nivelurile (preșcolar, primar și secundar), studențe/ți și masterande/zi ale/ai Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”,** în contextul zilei Universale a Drepturilor Copilului, au participat în cadrul mesei rotunde „Educația privind drepturile copilului”, în urma căreia și-au îmbogățit cunoștințele despre domeniul drepturilor omului/copilului și abordarea bazată pe drepturi.
- **1165** (888 de fete, 277 de băieți) **de copii** au participat în cadrul Forumului Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului, etapa republicană, unde au împărtășit experiența de CADO și au formulat propuneri de îmbunătățire a activității copiilor apărători ai drepturilor omului pentru titularii de obligații din sistemul educațional.



” Este foarte importantă formarea profesorilor în domeniul drepturilor copiilor. Noi toți vorbim în școală despre drepturi și responsabilități dar nu prea înțelegem procesele bazate pe drepturile omului. După discuțiile avute în cadrul formărilor am început mai bine să înțeleg ce înseamnă abordarea bazată pe drepturi și cât de importantă este pentru elevi ca impact. Inițiativa copiilor de a se implica în apărarea drepturilor omului mi se pare foarte binevenită și, în calitate de cadru didactic, voi susține și mai mult copiii să se implice în asta.

Profesoară de educație pentru societate

” Elevii, deseori, îmi comunică faptul că ora de educație pentru societate este lecția lor preferată. Deoarece se simt liber să vorbească, să se exprime, să-și spună opinia și să nu fie criticați, se țin cont de starea și emoțiile lor. Pentru mine, cel mai mare stimul de a continua activitatea pedagogică este acest feedback din partea copiilor. Datorită tuturor formărilor care au avut loc cu profesorii de educație pentru societate, despre drepturile omului, am crescut și eu ca specialist, mi-am îmbunătățit cunoștințele cu tehnici, metode inovatoare de predare. Am învățat cât de important este să dezvoltăm competențe la copii nu prin teoria predată, dar prin fiecare interacțiune, moment trăit la școală zi de zi.

Profesoară de educație pentru societate

” În prezent, sunt mulți copii cu cerințe educaționale speciale (CES) în școală, care au nevoie de o abordare individualizată, program individualizat de studii, atitudine umană, suport. La început copiii cu CES nu erau acceptați deloc de comunitatea școlară, nici de profesori, dar, în ultimii ani, atitudinea profesorilor s-a schimbat și a elevilor, și a părinților. Suntem mai toleranți, acceptăm diversitatea, susținem copii cu CES. Acest fapt se datorează formărilor în domeniul drepturilor copilului, unde avem posibilitatea să discutăm, să analizăm și să înțelegem anumite procese cum se fac corect și care este rolul nostru inclusiv legal, care sunt consecințele sau avantajele pe termen lung. După discuțiile despre drepturile copilului, se observă și schimbări de comportament spre bine în rândul elevilor.

Directoare adjunctă pentru educație

” Vreau să menționez că la școală se discută mult despre drepturile omului/ copilului, despre responsabilități, se fac expoziții, panouri informative, concursuri, dar, în practică, foarte puțin se înțelege ce înseamnă cu adevărat esența drepturilor omului. Copiii pot spune ce drepturi au, dar nu și ce presupun ele, în acest context nu se respectă drepturile lor în școală, la ore. Profesorii au nevoie de mai multe formări, pregătire, și managerii școlari, așa încât nu doar să le vorbească copiilor că au drepturi și responsabilități, dar să aibă o abordare bazată pe drepturile omului în relație cu elevii, la ore. Comportamentul lor să fie un exemplu de urmat pentru elevi.

Profesoară de dezvoltare personală

GRUPURI DE LUCRU, CONSULTĂRI PUBLICE, EVENIMENTE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE

Pe parcursul anului 2023, CIDDC a promovat principiile Convenției ONU privind Drepturile Copilului și, în mod special, drepturile ce țin de protecția și participarea copilului în cadrul diverselor grupuri de lucru și evenimente atât guvernamentale, cât și nonguvernamentale.

- Comisia Municipală pentru Protecția copilului aflat în dificultate – organ abilitat cu dreptul de a elibera avizul pentru aprobarea măsurilor de sprijin familial în scopul depășirii situațiilor de risc și al prevenirii separării copilului de familie, precum și al măsurilor de protecție a copilului separat de părinți. CIDDC a participat la 21 de ședințe în cadrul cărora au fost examinate 298 de cazuri;
- Subgrupul de lucru privind Protecția copilului condus de UNHCR și UNICEF din cadrul Planului regional de răspuns la situația refugiaților lansat de UNHCR;
- Grupul de Lucru pentru Educație condus de Ministerul Educației și Cercetării, UNICEF și UNHCR din cadrul Planului regional de răspuns la situația refugiaților lansat de UNHCR;
- Grupul de lucru privind Participarea Copilului al Child Rights Connect (CRCt). Acest grup oferă sprijin CRCt și partenerilor la împuternicirea copiilor de a-și exercita drepturile la participare în conformitate cu Convenția ONU privind Drepturile Copilului;
- Participarea la audierile publice cu privire la executarea Legii pentru modificarea Codului Educației al Republicii Moldova, organizate de Comisia parlamentară pentru drepturile omului și relațiile interetnice. În cadrul acestor audieri, CIDDC a împărtășit care sunt progresele și dificultățile în prevenirea și combaterea bullyingului în instituțiile de învățământ la aproape doi ani de la modificarea cadrului legal;
- Asistență tehnică Ministerului Educației și Cercetării (MEC) în elaborarea raportului privind cazurile de violență față de copii, anul de studii 2022 – 2023, semestrul II;
- Participarea în cadrul Grupului de lucru de revizuire a legii nr. 338/1994 privind drepturile copilului, din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale;
- Masa rotundă privind consultarea raportului statului cu referire la implementarea Convenției privind eliminarea discriminării împotriva femeilor;
- Participarea la consultările publice în cadrul procesului de elaborare a Programului național în domeniul drepturilor omului (PNADO) 2024 – 2027 în grupul de lucru nr 6: Dreptul la educație și educația pentru drepturile omului. Dreptul la muncă. Drepturi culturale;
- Contribuții la elaborarea Metodologiei de monitorizare a implementării curriculumului la Educația pentru societate (EPS), aprobată prin ordinul MEC nr. 1511/2023. Metodologia reflectă valorile de bază ale cadrului de referință al competențelor pentru cultură democratică: prețuirea demnității umane și a drepturilor omului (1), aprecierea diversității culturale (2), prețuirea egalității, echității, democrației și a statului de drept (3);
- Sugestii și recomandări Ministerului Educației și Cercetării pe marginea proiectului de hotărâre privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (din domeniul educației) ;
- Masa rotundă „Consolidarea protecției copiilor împotriva abuzului și exploatării sexuale online: crearea cadrului eficient de coordonare la nivel național”, în care CIDDC pledează pentru elaborarea politicilor educaționale și de protecție a copiilor în mediul online cu asigurarea consultării sistematice și continue a opiniei copiilor și cu luarea în considerare a opiniilor acestora;
- Sugestii și recomandări Ministerului Educației și Cercetării cu referire la aprobarea mecanismelor de participare a elevilor în procesele decizionale, și anume [Regulament organizare și funcționare a Consiliilor Elevilor](#);
- Angajată a CIDDC pledează, în cadrul unui [documentar](#) realizat de Centrul de Resurse Juridice, pentru educație pentru drepturile omului în familii, grădinițe și școli.

PROIECTE IMPLEMENTATE

- ABC - ACTIONS for the rights of the children, BUILDING relationships based on respect and cooperation; COMMUNICATION and documentation, Eriks Development Partner;
- Suport pentru incluziunea copiilor refugiați din Ucraina în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, Eriks Development Partner;
- EU 4 Gender Equality: Together Against Gender Stereotypes and Gender-Based Violence („Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”), Uniunea Europeană, implementat în parteneriat cu Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Emanciparea Femeilor (UN Women);
- Promovarea guvernantei democratice a școlii în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, Consiliul Europei;
- Un model integrat de asigurare a accesului la servicii medicale și sociale pentru adolescentele însărcinate și mamele adolescente din zonele rurale defavorizate din România și Republica Moldova, MSD și MSD for Mothers;
- Răspuns umanitar integrat în Ucraina, Polonia, România și Moldova pentru ucrainenii și resortisanții țărilor terțe afectați de conflict, APSCF cu suportul financiar al Ministerului Federal al Afacerilor Externe al Germaniei (AA) prin intermediul Diakonie Katastrophenhilfe (DKH);
- Recunoașterea drepturilor, împuternicirea și protecția CADO (Copii apărători ai drepturilor omului) în promovarea drepturilor omului în Republica Moldova, Child Rights Connect, cu suportul financiar oferit de Ville de Genève;
- Incluziunea sigură și participativă a copiilor refugiați din Ucraina în Republica Moldova, Salvați Copiii România;
- Consolidarea coeziunii sociale și a rezistenței Moldovei la criza refugiaților din Ucraina, Solidarités International, Synergie Emergency Response cu suportul financiar oferit de Agenția Franceză de Dezvoltare (AFD) și Fundația Franței (FDF);
- Răspuns de urgență pentru a satisface nevoile de bază ale refugiaților și ale comunităților gazdă afectate de criza din Ucraina în Moldova, World Vision International și Action Deutschland Hilft (ADH);
- Adolescenți și adolescente cu abilități de viață independente, Soroptimist International, Union of Norway.

ISTORIE DE SUCCES

„Mă simt bine în Moldova”

Când s-a mutat în Republica Moldova din Ucraina, țara în care s-a născut și a crescut, Ana* își făcea studiile în ultimul an de liceu. A fost un an care i-a adus diferite emoții și experiențe, inclusiv experiența unor noi începuturi într-o țară nouă, necunoscută până la război.

În Republica Moldova, Ana s-a mutat împreună cu Aliona*, sora sa mai mică, în vârstă de 12 ani, și mama lor. Aliona a mers în clasa a șasea la o școală din Bălți, cu predare în limba rusă, iar Ana și-a continuat studiile liceale din Ucraina în format online, păstrând legătura cu colegii și profesorii ucraineni.

De când s-au mutat în orașul Bălți și până în prezent, Dana Lichii, specialistă din cadrul Serviciului de Asistență Psihopedagogică din Bălți, le oferă fetelor suport psihoemoțional.

„Atât eu, cât și sora mea mergem la cabinetul Danei. Cu Dana ne cunoaștem de mai bine de un an și avem parte de ședințe individuale. Discuțiile cu Dana mă ajută să-mi înțeleg și să-mi exprim emoțiile.

Îmi place să comunic cu ea, căci putem discuta pe orice subiect, mai ales că nu prea am cu cine să comunic. Mi-e dor de prietenii mei din Ucraina. Cu unii dintre ei mai păstrez legătura, comunicăm online. Și ei, la fel ca și mine, s-au mutat în alte țări.

Mă bucur că am o prietenă aici, în Moldova. Ne împărtășim hobby-urile și ieșim la plimbare”, ne-a împărtășit Ana.

Ea ne-a mai spus că formatul online de studii îi place mai mult decât cel cu prezență fizică.

„Astfel am timp să reflectez mai mult, să mă pregătesc de ore într-un mod mai aprofundat, să studiez individual. Îmi este mai comod acest stil de învățare. Așa am și mai mult timp pentru pasiunile, hobby-urile mele”, ne-a explicat Ana.

Astfel, am aflat că printre pasiunile ei sunt istoria și literatura (universală și ucraineană), că preferă romanele polițiste și citește de obicei în format digital.

În afara orelor de studii, Ana pictează și creează tablouri-mosaic din cristale, activități care o relaxează și îi oferă o stare de liniște, confort emoțional.

Aici, în Moldova, a împlinit majoratul și și-a ales cariera profesională

Recent, Ana și familia ei s-au mutat de la Bălți la Donușeni, iar de curând Ana a împlinit 18 ani și a devenit studentă în anul întâi a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. A ales Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Arte, cu intenția de a deveni învățătoare. A optat pentru un regim de studii cu frecvență redusă, regim care îi permite să combine studiile cu pasiunile.

Când am realizat interviul cu Ana, ea era în perioada pregătirilor pentru prima sesiune la facultate. În discuția cu ea, i-am simțit maturitatea, încrederea în forțele proprii, optimismul.

„În Moldova, îmi plac oamenii, bunătatea lor. Mă simt bine în Moldova. Și surorii mele îi place foarte mult această țară. Și-a făcut mulți prieteni la școală și învață limba română, inclusiv la ore suplimentare.

Visez să călătoresc mult. Vreau să ajung și în Egipt și să aflu mai multe despre această țară și istoria ei. Până atunci, rămân în Moldova și îmi continuu studiile”, ne-a spus Ana.

***Pentru a proteja identitatea fetelor, numele lor au fost modificate.**

CAMPANII DE IMPACT

Campania de notorietate a echipei de formatori și formatoare care implementează Clubul Taților în comunitățile lor: #FormatoareDeClub, #FormatorDeClub. Perioada campaniei: 10 ianuarie – 28 februarie 2023, 18 484 de persoane au aflat despre campanie. Scopul campaniei: promovarea bunelor practici de implicare a băieților și bărbaților în prevenirea și combaterea stereotipurilor de gen și creșterea gradului de conștientizare în societate a potențialului băieților și bărbaților în promovarea egalității de gen.

Campania de promovare a Forumului CADO, #ForumulCADO, inclusiv înscrierea copiilor la forum. Perioada campaniei: 18 septembrie - 21 decembrie 2023. În jur de 2000 de elevi s-au înscris. Circa 400 de cadre didactice au explorat experiențe didactice de proiectare, facilitare și evaluare a Forumului Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului. Circa 1200 de CADO au participat la Forum, aproape de 3 ori mai mulți copii decât la ediția precedentă, din 2022. Campania a avut un impact de 17 544 de persoane pe social media și a generat 1 350 de interacțiuni.

Campania online „Adolescența mea contează! Mă protejez de sarcină”, despre care au aflat în total 30 378 de persoane (18 839 de persoane pe canalele CIDDC și 11 539 de persoane pe canalele Youth Clinic). Perioada de implementare a campaniei: 7 noiembrie – 10 decembrie 2023. Scopul: Prevenirea sarcinii timpurii și a altor comportamente sexuale riscante în perioada adolescenței.

RELAȚII CU MASS-MEDIA

Știre despre campania „Adolescența mea contează. Mă protejez de sarcină” pe portalul de știri pentru tineri „Diez”.

Reportaj video realizat de [Tv8](#) cu participarea a două experte cu care CIDDC cooperează, realizat în contextul campaniei „Adolescența mea contează. Mă protejez de sarcină”: Video-ul „Copii care nasc copii”, de pe [pagina Facebook a TV8](#), a adunat 57 580 vizualizări și a generat peste 700 de interacțiuni.

Anunț despre recrutarea copiilor apărători ai drepturilor omului în grupul #InițiativaCADO, publicat de către [Diez](#).

Știre despre Forumul CADO pe [stiri.md](#) și [Zmedia.md](#).

Știri despre Școala de vară „Practici educaționale de intervenție în situațiile de bullying”, realizate de [Radio Chișinău](#) și portalul [provincial.md](#).

Interviu într-un reportaj TV realizat de [Jurnal TV](#) în contextul unei întruniri pașnice despre drepturile fetelor și ale femeilor.

Interviu într-un reportaj TV realizat de [Jurnal TV](#) CIDDC este menționat de [timpul.md](#) în știri cu referire numirea noului președinte al Comisiei pentru problemele grațierii persoanelor condamnate pe lângă președintele Republicii Moldova.

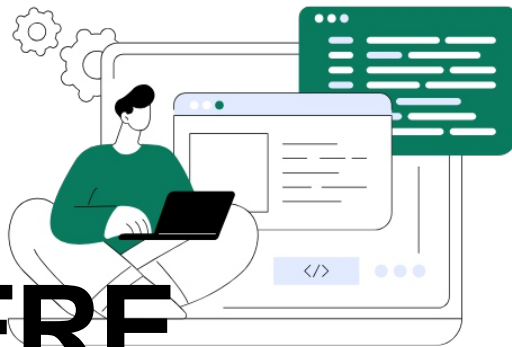
CIDDC este menționat în mass-media cu referire la numirea în funcție a noului avocat al copilului, în următoarele știri pe [anticoruptie.md](#), [tv8.md](#), [alerta.md](#), [realitatea.md](#) și [noi.md](#).

RAPORT FINANCIAR

Nr.	Finanțatori	Sold 2022		Primit		Cheltuit		Sold 2023	
		EUR	MDL	EUR	MDL	EUR	MDL	EUR	MDL
1	ERIKS Development Partner	17 844,73	363 648,35	211 219,00	4 181 142,34	190 531,23	3 798 901,81	38 532,50	745 888,88
2	UNFPA	0,00	0,00	10 541,10	210 583,54	10 541,10	210 583,54	0,00	0,00
3	Salvați Copiii România	20 407,72	415 893,04	131 855,89	2 618 682,78	138 174,60	2 761 849,24	14 089,01	272 726,58
4	Consiliul European	0,00	0,00	132 750,68	2 570 687,93	19 052,85	369 793,42	113 697,83	2 200 894,51
5	Solidarités International	0,00	0,00	50 000,00	988 955,00	19 848,57	405 301,70	30 151,43	583 653,30
6	World Vision	0,00	0,00	76 733,00	1 463 910,19	73 145,34	1 394 462,34	3 587,66	69 447,85
7	Guido Feger Foundation	14 495,34	295 403,44	0,00	0,00	9 357,57	195 949,48	5 137,77	99 453,96
8	APSCF	12 471,89	254 167,19	98 169,71	1 908 435,79	110 531,19	2 160 465,77	110,41	2 137,21
9	Ville de Genève	0,00	0,00	11 990,00	238 165,78	11 990,00	238 165,78	0,00	0,00
10	NRC	0,00	0,00	3 863,00	77 241,07	3 863,00	77 241,07	0,00	0,00
11	Caritas Vienna	325,42	6 631,80	0,21	0,00	0,00	328,49	325,63	6 303,31
12	Pestalozzi Children's Foundation	60,58	1 234,50	3,19	0,00	0,00	0,00	63,77	1 234,50
14	Soroptimist International	4 578,88	93 313,92	8 462,49	163 182,71	8 043,67	159 754,17	4 997,70	96 742,46
15	A.O. Ograda Noastră	3 778,06	75 915,53	90,10	0,00	0,00	1 037,99	3 868,16	74 877,54
16	Ministerul Finanțelor, Trezoreria de stat	0,00	0,00	133,09	2 576,21	0,00	0,00	133,09	2 576,21
17	Malmö University	503,49	8 359,94	0,00	0,00	503,49	8 359,94	0,00	0,00
	TOTAL	74 466,11	1 514 567,71	735 811,46	14 423 563,34	595 582,61	11 782 194,74	214 694,96	4 155 936,31

CIDDC

ÎN CIFRE



595 582,61 EUR

au fost cheltuiți pentru
implementarea proiectelor

6000 de persoane

au urmărit pagina de Facebook

100 400 de persoane

au văzut conținutul publicat
pe pagina de Facebook

1398 de copii

(1044 de fete, 354 de băieți)
au participat în cadrul activităților
CIDDC

10447 de adulți

(9748 de femei, 699 de bărbați)
au participat în cadrul activităților
CIDDC

Centrul de Informare și Documentare
privind Drepturile Copilului

Adresa: Str. Eugen Coca, 15, Chișinău,
Republica Moldova, MD-2008

Tel./Fax: (+373 22) 747813, 716598, 744600

Email: office@ciddc.md

<https://www.drepturilecopilului.md/>

<https://www.facebook.com/ciddc/>

<https://www.facebook.com/platformacopiilor/>

https://www.instagram.com/platforma_copiilor/

https://www.tiktok.com/@platforma_copiilor

<https://monitor.drepturilecopilului.md/>